

Rekenles op het voetbalveld

Proefjes op de universiteitscampus, rekenles in het FC Zwolle-stadion, zomeronderwijs, huiswerkbegeleiding, de verlengde schooldag. Achterstanden worden vaker weggewerkt buiten de normale schooltijden. De Onderwijsraad schaarde de verschillende initiatieven onder de noemer 'uitgebreid onderwijs' en ziet er een oplossing in voor een tekortschietend achterstandenbeleid. "Je moet het niet zien als concurrentie met het reguliere onderwijs, maar als iets aanvullends."

Tekst Lisette Douma **Beeld** Joost Grol

Huiswerkinstituten floreren. *Huiswerkbegeleiding.nl* schatte in 2006 het aantal instituten op 650 tot 700. In 2007 werd op de site gesproken van 110 duizend deelnemers in het voortgezet onderwijs. Ook het aantal examenkandidaten dat een speciale training volgt, stijgt. De Delftse Examentraining – die in samenwerking met de Technische Universiteit cursussen aanbiedt in Delft, Nijmegen en Amsterdam – zag het aantal cursisten stijgen met 60 tot 70 procent ten opzichte van vorig schooljaar, berichtte *Nederlands Dagblad* vorige maand. En staatssecretaris van Onderwijs Sharon Dijksma gaf half februari het groene licht voor proeven met de verlengde schooldag. Dan zijn er ook nog de weekend-, zomer- en taal-

scholen, de plusklassen en wiskunde- en taallessen in voetbalstadions. Het doel van al dit soort initiatieven? Achterstanden of ongelijke kansen wegwerken waar het reguliere onderwijs dat niet lukt.

Uit het recent verschenen rapport *Uitwijken en inbrengen* van de Onderwijsraad blijkt dat ouders wel vinden dat de school zich – gegeven de financiële ruimte en middelen – voldoende inspant voor goed onderwijs, maar dat er extra begeleiding nodig is.

Volgens het advies *Stand van educatief Nederland 2009* van diezelfde Onderwijsraad wijst de groeiende belangstelling voor aanvullend onderwijs op ontevredenheid. "Het reguliere onderwijs heeft onvoldoende capaciteit om alle leerlingen optimaal te begeleiden", vindt ook Irene de Kort, senior adviseur bij KPC Groep en aanjager van

het project 'Playing for success'. "Binnen hun mogelijkheden kunnen ze niet elk kind optimaal ondersteunen en uitdagen."

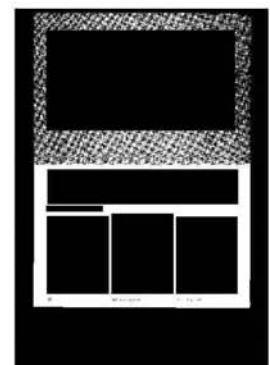
"Of het onderwijs faalt, hangt af van de verwachtingen die je hebt", verklaart Fons van Wieringen, voorzitter van de Onderwijsraad. "De afgelopen tijd hebben we ons geconcentreerd op rekenen en taal. Dat moest omdat daaraan vele jaren te weinig aandacht is besteed. Als je goed wilt leren voetballen, dan moet je oefenen. Dat is op school niet anders. Het aanleren van taal en rekenen kan de school vaak wel aan, maar het onderhouden gaat lastiger. Misschien

moet je dat gedeeltelijk dan maar buiten de reguliere schooltijden doen."

Bedrijfsleven

"De discussie over het niveau gaat tegenwoordig vaak over 1040 of 1000 uren. Maar dat is een administratieve discussie, die is niet zozeer inhoudelijk", zegt Van Wieringen. De Onderwijsraad vindt dat er meer effectieve leertijd moet komen en schaarde initiatieven die achterstanden buiten de reguliere lestijden aanpakken onder de noemer 'uitgebreid onderwijs'. Dat concept moet uitgangspunt van beleid worden, vindt de raad. Losse projecten en initiatieven moeten systematisch in de beleidsvorming opgenomen en bekostigd worden. Daarbij ziet hij een belangrijke rol weggelegd voor het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. "Het bedrijfsleven heeft een primair belang bij goed onderwijs. Het onderwijs zorgt namelijk voor de oplei-

ding van de toekomstige werknemers. Ook

andere sectoren hebben belang bij goed onderwijs. De zorg bijvoorbeeld wil graag dat 'gezondheid' een belangrijk onderwerp op scholen is. Zo heeft iedereen er eigenlijk belang bij en zou iedereen ook zijn verantwoording moeten nemen."

De Twentse weekendschool 'Toppers op zondag' is zo'n project waar het bedrijfsleven bij betrokken is. Gastdocenten uit verschillende disciplines laten achterstandskinderen uit groep 7, kennismaken met een groot aantal vakgebieden. "Wij plaatsen onderwijskundige zaken in een bredere context", vertelt Brigit Reith van Toppers op zondag. "Het taalaanbod tijdens de gastlessen is bijvoorbeeld groot. Wij vragen sprekers nadrukkelijk hun taalgebruik niet te versimpelen, maar moeilijke woorden te gebruiken en uit te leggen. Zo komen de kinderen in aanraking met een vocabulaire waarmee ze thuis – en ook op school – niet te maken krijgen. Deelnemers waren bijvoorbeeld te gast bij een revalidatieoord. Toen ze daarvandaan kwamen wisten ze ineens wat protheses en ortheses zijn. Wij geven ze een bredere kijk op de maatschappij. Ze zijn een maand lang elke zondag naar de Universiteit Twente gegaan om proefjes te doen en professoren te ontmoeten. Dat valt niet te realiseren binnen het gewone onderwijs."

Voetbalclubs

Ook Playing for success geeft kinderen die onderpresteren, buiten de school een extra stimulans. Gedurende tien weken gaan kinderen tussen de negen en veertien jaar een middag per week naar een stadion van een voetbalclub. Daar worden hun prestaties in rekenen, taal en ict verbeterd en hun zelfvertrouwen en motivatie vergroot. De gedachte erachter is dat een uitdagende omgeving hen stimuleert een stapje verder te gaan. Het concept is overgewaaid uit Engeland. Daar halen kinderen in tien weken één à twee jaar aan leerachterstand in. In Zwolle is voor de tweede maal een groep van start gegaan in het FC Zwolle-stadion. Volgend schooljaar beginnen in minimaal drie andere stadions ook groepen. De Kort van KPC Groep: "Kinderen stellen zelf doelen en krijgen opdrachten die aansluiten op hun behoeften en interesses. Een opdracht kan bijvoorbeeld gaan over het perfecte elftal. Kinderen krijgen een bepaald budget en moeten daarmee een *dream-team* samenstellen. Daarvoor moet je kun-

nen rekenen. En als je een bepaalde speler wilt aantrekken, moet je hem daarover aanschrijven."

De voetbalclub wordt zoveel mogelijk ingezet om de lessen interessanter te maken. De club stelt ruimte in het stadion ter beschikking voor het leercentrum. De kinderen krijgen een rondleiding door het stadion. "Daar moeten ze vervolgens een *mindmap* van maken", vertelt De Kort. Spelers laten zich soms interviewen. Wedstrijdkaartjes en merchandiseartikelen worden ter beschikking gesteld.

Volgens De Kort is het niet moeilijk geïnteresseerde clubs te vinden. "Clubs nemen steeds meer hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Verder speelt ook de KNVB daar een actieve rol in en verplicht clubs min of meer zich bezig te houden met maatschappelijk ondernemen."

Van Wieringen van de Onderwijsraad:

"Bedrijven willen best hun verantwoordelijkheid dragen. Het onderwijs moet gewoon iets aandragen, bijvoorbeeld een programma opzetten met demonstraties en gastpresentaties waardoor het voor maatschappelijke voorhoedes makkelijker wordt een bijdrage te leveren."

Dat merkt Reith van Toppers op zondag ook. "Bedrijven uit de omgeving van Enschede vinden de weekendschool de moeite waard." Toch merkt ze dat het lastiger is hen te verleiden er geld in te stoppen. "De crisis heeft daar invloed op."

En dat is vervelend. Want veel van de initiatieven die binnen uitgebreid onderwijs vallen, moeten het hebben van gemeentelijke subsidies en giften uit het bedrijfsleven. Of ze moeten door ouders gefinancierd worden, wat bijvoorbeeld het geval is bij huiswerkbegeleiding en examentraining. Vandaar dat de Onderwijsraad wil uitzoeken of er voor uitgebreid onderwijs geen structurele financiering mogelijk is. Dan zouden alle kinderen ervan gebruik kunnen maken. Van Wieringen: "Het huidige achterstandenbeleid is gericht op groepskenmerken. Ik denk dat we dat moeten aanvullen. Uitgebreid onderwijs is bruikbaar om achterstanden weg te werken, maar het is breder dan dat. Het werkt achterstanden weg, maar niet per se alleen bij achterstandsléerlingen. Een kind kan ook een achterstand hebben op één bepaald vlak."

Selectie

Aan een structurele financiering kleven wel haken en ogen. Wie bepaalt welke projecten ervoor in aanmerking komen? En wie

selecteert de deelnemers? Van Wieringen: “Dat moet nog verder uitgewerkt worden. Eerst moet de Tweede Kamer reageren op ons advies.”

De selectie van deelnemers zou wat hem betreft een taak van docenten kunnen zijn. “Een leraar kan prima beoordelen wie baat heeft bij zulke projecten. Wat we dan niet moeten krijgen is dat er over elk kind eerst een dossier moet komen waarover een commissie zich buigt, waarna er ook weer een commissie van beroep is. Je moet de bureaucratie inperken.”

Zomerschool

Veel achterstandsprojecten zijn opgezet door het welzijnswerk, waardoor een onderwijssubsidie niet meteen voor de hand ligt. Neem de Zomerschool Delft. Dat is een zomerprogramma van drie weken voor kinderen en tieners. Er wordt aandacht besteed aan taalbeheersing door lessen in creatief schrijven. Andere thema's zijn: sociale vaardigheden, verkeerseducatie, zwemmen, zelfverdediging, computers en cultuur. “De gemeente is op zoek naar doorlopende leerlijnen. De zomerschool kan terugval in de

vakantie voorkomen”, vertelt Rogier van Munster van Breed Welzijn Delft. “Maar voorop staat dat alle activiteiten leuk moeten zijn. Het programma mag niet te zwaar zijn, want dan haken kinderen af. Wij zorgen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding en die hoeft niet schools te zijn. Aan de andere kant willen we ook niet een soort opvang zijn. Als welzijnsorganisatie moeten we goed nadenken over de juiste balans tussen onderwijs en welzijn. Wanneer wij subsidie van het ministerie van Onderwijs zouden aannemen, moeten we aan bepaalde criteria voldoen die misschien niet verenigbaar zijn met het concept van onze zomerschool.”

Van Wieringen ziet ook dat subsidieverstrekking beperkingen met zich meebrengt. “Sommige initiatieven, zoals de Weekendschool in Amsterdam, willen niet gesubsidieerd worden omdat ze zich dan meteen aan 24 voorschriften moeten houden. We moeten de initiatieven niet doodknuppelen met voorschriften. Wanneer een initiatief subsidie krijgt, moet dat initiatief gecontroleerd worden. Maar het moet allemaal wel binnen de perken blijven.” ■

Deelnemers aan 'Playing for success' gaan gedurende tien weken een middag per week naar een stadion van een voetbalclub. Daar worden hun prestaties in rekenen, taal en ict verbeterd en hun zelfvertrouwen en motivatie vergroot. De gedachte erachter is dat een uitdagender omgeving hen stimuleert een stapje verder te gaan. Het concept is overgewaaid uit Engeland. In Zwolle is voor de tweede maal een groep van start gegaan in het FC Zwolle-stadion.

